

ความคาดหวังและความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

Expectation and Satisfaction in Leadership of the Director of School
in the Secondary Educational Service Area Office 16

กนกอร ไทบุรี¹, อนิวัช แก้วจำนงค์², และอรจันทร์ ศิริโชติ³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำนวน 355 คน ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติแบบ t-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ระดับความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำแบบสั่งการ, ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน, ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม, ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน, ผู้บริหารโรงเรียน

¹ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา 90112 ประเทศไทย

²³ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

Abstract

This research aims to study the Expectation and Satisfaction in Leadership of the Director of School in the Secondary Education Service Area Office 16. A total 355 school teachers were selected by random quota sampling. The instruments used to collect the data were questionnaire. The statistics used for data analysis were T – test and F–test. The research findings of the study were as follows the expectation in Leadership of the Director of School in the Secondary Education Service Area Office 16 was overall perceived to be at high level ($\bar{X} = 4.54$) the satisfaction in Leadership of the Director of School in the Secondary Education Service Area Office 16 was over all perceived to be at high level ($\bar{X} = 4.58$) the comparison of the expectations in Leadership of the Director of School in the Secondary Education Service Area Office 16 was found that personal factors of the variables gender, age, marital status, educational level and work experience salary and revenue were no different. Environmental factors of the school and revenue has a statistically significant at the .05 level. And the satisfaction in Leadership of the Director of School in the Secondary Education Service Area Office 16 found that personal factors of the variables gender, age, marital status, educational level, work experience, salary overall were no different. The environmental factors of school and revenue has a statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Leadership, Directive Leadership, Supportive Leadership, Participative Leadership, Achievement-Oriented Leadership, Director of School

บทนำ

การบริหารโรงเรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงานและคนหมู่มาก ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย เป้าหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด อีกส่วนหนึ่งอยู่ที่ครูผู้สอน ในการบริหารโรงเรียนสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องกระทำอยู่ตลอดเวลา และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ การตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน(สุเมธ เดียววิศเรศ. 2547: 107) เพราะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารจะปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารโดยเฉพาะการบริหารโรงเรียน จะมีปัญหาต่าง ๆ ให้ต้องตัดสินใจ

อยู่ตลอดเวลา การให้โอกาสครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายและเรื่องที่สำคัญของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ธร สุทธราษฎร์. ม.ป.ป.)

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นศาสตร์และศิลป์ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารคน เงิน วัสดุ การจัดการในองค์การ ปลูกฝังค่านิยม ควบคุม ดูแล ตัดสินใจ ให้ขวัญกำลังใจ กำกับติดตามประเมินผล สร้างความศรัทธา โดยผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสำเร็จตามเจตนารมณ์ด้วยความเต็มใจ ก่อให้เกิดพลังอำนาจ นำไปสู่ผลการปฏิบัติงานตามความคาดหวังและเป้าหมายที่กำหนดไว้ (นิกร สุขใจ. 2549 : 38)

ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหาร จะต้องมีความรู้ที่เหมาะสม ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำจะทำให้มีผู้นำแทรกซ้อนขึ้นในโรงเรียน เกิดความยุ่งยากในการบริหารงาน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจที่มีอยู่และจะสร้างศรัทธา บารมี แล้วโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุเป้าหมายด้วยความเต็มใจ (ภารดี อนันต์นาวิ. 2551 : 16)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รับข้อมูลความคาดหวังและความพึงพอใจของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16
2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ ให้เป็นไปตามความคาดหวังและความพึงพอใจของข้าราชการครู
3. เป็นข้อมูลให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 นำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำข้าราชการครูต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของข้าราชการครูในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของข้าราชการครูในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ข้าราชการครูที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีระดับความคาดหวังเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

2. ข้าราชการครูที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีระดับความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัย ศึกษาภาวะผู้นำโดยใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเส้นทางสู่เป้าหมาย ของเฮ้าส์และมิตเชลล์ (House & Mitzell) โดยแบ่งประเภทภาวะผู้นำ ออกเป็น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2542 : 445)

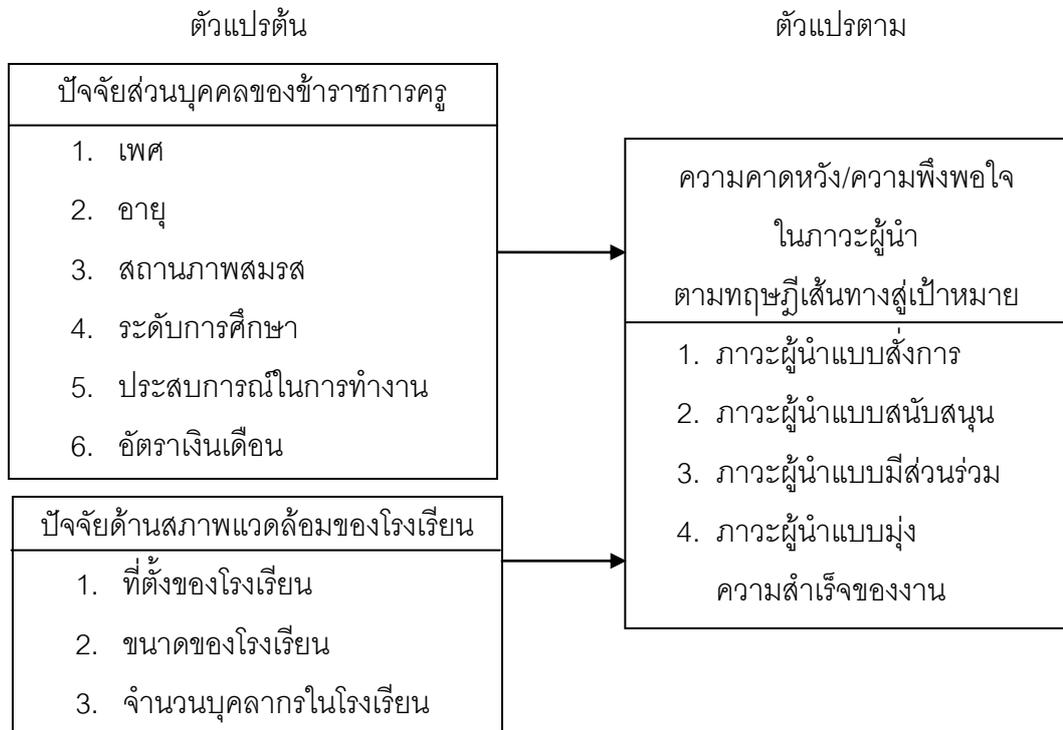
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive Leadership) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการใช้อำนาจสั่งเกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งแจ้งความคาดหวังให้ทราบ บอกถึงวิธีการทำงาน ตลอดจนกำหนดเวลาทำงานสำเร็จให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ

2. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เป็นมิตรผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นผู้นำที่ใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่ รวมทั้งการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้การนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจ ขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานบ่อยๆ

4. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (Achievement-Oriented Leadership) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายสร้างควมมีมาตรฐานด้านความคิดเป็นเลิศสูง แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จ

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำโดยใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเส้นทางสู่เป้าหมาย ของเฮ้าส์และมิทเซลล์ (House & Mitzell) โดยแบ่งประเภทภาวะของผู้นำตามทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมายออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำนวน 3,119 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำนวน 355 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจาก การคำนวณสูตรยามาเน่ โดยมีความคาดเคลื่อนที่ร้อยละ 95

ด้านพื้นที่ ทำการสุ่มตัวอย่างข้าราชการครูแต่ละอำเภอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling)

ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการทำงาน และปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย ที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน จำนวน

บุคลากรในโรงเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวัง และความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2556

วิธีการเก็บข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่หน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรยามานเ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551 : 194) โดยมีความคาดเคลื่อนที่ร้อยละ 95 ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งทำการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับความคาดหวัง/ความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวัง/ความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการหาค่าการทดสอบที (t - test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวัง/ความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยการหาค่าทดสอบเอฟ (F - test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 มีอายุระหว่าง 25-42 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 สถานภาพสมรสแล้วจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 74.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.70 อัตราเงินเดือนอยู่ระหว่าง 40,001-50,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 สอนอยู่ในโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 และมีบุคลากรในโรงเรียน 1-100 คน จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ระดับความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ระดับความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.58$)

4. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ต่อปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

4.1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำนวนบุคลากรในโรงเรียน ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดของโรงเรียน ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำนวนบุคลากรในโรงเรียน ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทสรุป

1. จากการวิเคราะห์ความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ระดับความคาดหวังในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะครูมีความคาดหวังและความเชื่อว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของโรงเรียน มีหลักในการบริหารจัดการ สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ระดับความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ระดับมากที่สุด คือ 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนไว้ชัดเจน อธิบายขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานให้คณะครูทราบก่อนมอบหมายงาน 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ได้แก่ ก่อนมอบหมายงานให้ครูมักสอบถามถึงความรู้ความสามารถของครู สร้างเสริมความสามัคคีมีการทำงานเป็นทีมรวมถึงกล่าวคำยกย่องชมเชยเมื่อผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามเป้าหมาย 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ให้ความสำคัญต่อแนวคิดของครูทุกคน หลอมรวมแนวคิดของคณะครูให้เป็นหนึ่งเดียว และกระตุ้นให้คณะครูแสดงความคิดเห็นในการประชุม และ 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ได้แก่ กำหนดเป้าหมายผลสำเร็จสูงสุดของสถานศึกษา ชี้แจงถึงเป้าหมายของงาน ชื่นชมครูตามผลแห่งความสำเร็จของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมลักษณ์ สังคิน (2551 : 3) พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ภัทรินญา แก้วดีบ (2551 : 3) พบว่า มีความพึงพอใจในการทำงานจากปัจจัยภายในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านสัมพันธภาพของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้ ด้านการมีส่วนร่วมในโรงเรียน และด้านลักษณะงานที่ทำอยู่อยู่ในระดับมาก และจากปัจจัยภายนอกโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ด้านนโยบายการศึกษาของรัฐบาลด้านนโยบายและสวัสดิการจากสำนักงานการศึกษาเอกชน (สช.) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมด้านการยอมรับของสังคมต่ออาชีพครูอยู่ในระดับมาก สุพิษ จ้อยกลาง (2550 : 3) พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และชูชัย โพธิ์ช่วย (2545 : 3) พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในงานในระดับมาก

3. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวัง/ความพึงพอใจในภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการครู ภาวพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ภาวพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เข้ามาเป็นตัวกำหนดการบริหารจัดการของผู้บริหาร ซึ่งแต่ละสถานศึกษา ผู้บริหารจะมีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติภณ สุวิธญาภรณ์ (2551 : 3) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีภาวะการณเป็นผู้นำโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีภาวะผู้นำโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ เคนหวัง บุญเทศ (2544 : 3) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และระยะเวลาดำรงตำแหน่งใช้แบบภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่กับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ก่อนมอบหมายงานแต่ละครั้งควรให้มีการประชุมคณะครูผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานแต่ละงานทุกครั้ง เพื่อชี้แจงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานให้ชัดเจน
2. ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ก่อนมีการเริ่มดำเนินการแต่ละงานที่ได้มอบหมาย ผู้บริหารควรกล่าวถ้อยคำที่เป็นกำลังใจเป็นแรงผลักดันในแง่บวก เพื่อให้คณะครูมีกำลังใจ
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อแนวคิดของครูทุกคน ยึดถือและปฏิบัติตามข้อตกลงตามมติที่ประชุม ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นและยอมรับแนวคิดของแต่ละคน ยอมรับในเสียงส่วนใหญ่เพื่อเป็นการสร้างแรงใจความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานของครู
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ผู้บริหารควรมีการกล่าวชื่นชมครูเมื่องานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จ รวมถึงคอยกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความเต็มใจที่จะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป
3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงลึกมากขึ้น
4. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครู เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสภาพที่เป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภณ สุวิชญางกูร. (2551). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม.(บริหารการศึกษา) นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เคนหวัง บุญเทศ. (2544). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชูชัย โพธิ์ช่วย. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานตามทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี.
- ธร สุนทรายุทธ. (ม.ป.ป.). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิกร สุขใจ. (2549). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนต์รี.
- ภัทรินญา แก้วตีบ. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- สมลักษณ์ สังคสิน. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สระบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทพสตรี.
- สุพิษ จุ้ยกลาง. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุเมธ เดียววิศเวศ. (2547). *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.